

AKATALPA

Nisan 2016 - Sayı 196

Aylık Şiir ve Eleştiri Dergisi

ISSN 1305 - 7685

Altay Ömer ERDOĞAN

Korkut KABAPALAMUT

YOLUN ANLAMI

yüzümüz gitgide karanlığa dönüşür gibi
sabrın büyüttüğü anlamların pençesinde
yanlıyoruz, ki bu ilk değil
son hiç!

bir son varsa da bize ezberletildiği için
yoksa kasabalıyız aşkta ve sanatta
onun için gözlerimle okşuyorum
hoyrat ellerin incittiği tenini.

yol bizden mi uzanıyor sonsuzluğa
sonsuzluk mu uzatan yolu da,
bunu bilmeden ölmek var ya
en büyük yorgunluğu dünyanın.

yitirdiğimiz yerde oyalanmak
pencereleri susup perdeleri konuşmak,
zehirler gibi ekliyor mürekkebinin
vicdanımızın şehirli aksanına.

hiçbir şeyimsin
tapıyorum sana!

Ahmet Oktay
(21.01.1933 – 03.03.2016)

Değerli şair ve yazar Ahmet Oktay'ı sonsuzluğa uğurladık.
Işıklar içinde uyusun... - *Akatalpa*

Tahsin Yücel
(17.02.1933 – 22.01.2016)

Değerli yazar Tahsin Yücel'in anısı önünde saygıyla
eğiliyoruz. Işıklar içinde uyusun... - *Akatalpa*

EKSİK DENİZ

Pencereden bakınca rastlanan şeyler
Otobüs durağı, çocuklar, mükemmel gece
Kalbimde anısını taşıyorum bir kasabanın
Yardıma yetişmiyor bildiğim rüya

Evimle bahçeden geriye ne kalmışsa
Örneğin meyvesi yere düşmüş limon kokusu
İlk üç harfi yalnızlık sözcüğünün
Kimin kazdığı bilinmeyen bir işaret göğsümde

Güvertede, karanlıkta rakeden böceklerle
Şarkısını söylüyoruz affedilmiş tanrının
Liman ışıkları giderek zayıflıyor
Bir ağır ustalıkla sürüklüyor inine

İnsanlar kim oluyor nereden bileceğiz
Bitkileri okşuyorum bulutlar toplandıkça
Kuşlar var her yumurtanın üzerinde
Fareler yüzümü kemiriyor
Gözyaşı döküyorum dağılmış bu evrene

Ölümler sahilde sohbet ediyor
Flüoresan gibi yanıyor kemikleri
Her seferinde bir kitabın arasına gizleniyorum
Mutluluğun belleği susmak bilmiyor
Notalar dökülüyor ceplerimden
Balinaları yitmiş bir denizim belki de

Tahir Abacı, Hüseyin Alemdar, İçsel Arslan, Yılmaz Bozan,
Ünsal Çankaya, Rasim Demirtaş, Oresay Özgür Doğan, Altay
Ömer Erdoğan, Osman Serhat Erkekli, Ozan Genç, Mehmet
Girgin, Nihan İşiker, Korkut Kabapalamut, Aytekin
Karaçoban, Mahir Karayazı, Hüseyin Korkmaz, İbrahim
Oluklu, Mine Ömer, Damar Orhan Özgül, Hüseyin Peker,
İdris Sezgin, Turgut Tan, Şerif Temurtaş, Ertuğrul Tiryaki,
Hülya Deniz Ünal, Begümhan Varlık, Fesih Vural, İrfan
Yıldız.

OZAN VE KEDİ Mİ? KALSIN...

Ozan GENÇ

Akatalpa'da 2012 yılından bu yana atıp tutan yazılarını okuduğunuz Ozan Genç bu sayıda onun sevmediği bir "sözcükle" veda ediyor. Çünkü bu son "macera"nın yayımlandığı tarihte *Türk Şiirinin Bir Türü Yükleme Yıldıza: Ozan Genç* adıyla ve benim imzama kitaplaşmış olacak. Kitabın sunuş yazısını ve daha önce yayımlanmamış eski bir macerasını aşağıda sunuyorum.

TÜRK ŞİİRİNİN BİR TÜRLÜ YÜKSELEMEYEN YILDIZI OZAN GENÇ ÜZERİNE

Ozan Genç yazıları, "Ozan Genç" imzasıyla, 2012 - 2016 aralığında her ay *Akatalpa* dergisinde yayımlandı. Pek çok kişi, bu yazıları gülümseyerek okumuş olabilir ama gülünç ile trajik arasında fazla bir mesafe yok. Hakikatle yüzleşmek ise, aynaya bakmakla özdeştir, sanatta içselleşmiş eleştirelliğin bir başka boyutudur. Elbette Ozan Genç'in dillendirdiği adların hiç biri gerçek kişilere denk düşmüyor, ancak "ortalama"nın yazgısıdır belli sınırları, belli davranış kalıplarını aşamayıp benzeşmek. Ozan Genç ve çevresindekiler size aşına, fazlasıyla aşına geldiyse, bilin ki bundandır. Yazılar bir araya gelince, modern bir epik roman havası, bir "anlatı" kendiliğinden oluştu. Kitabı, diğer romanlarımın arasına ekliyorum. Her ay *Akatalpa*'da "tefrika" ederek metinlerin çoğalmasına vesile olan değerli arkadaşım Ramis Dara'ya da teşekkür ediyorum.

Tahir Abacı

Bekleliyordum, şaşırdım, siz de mutlaka okumuşsunuzdur, günümüzün değerli ozan ve eleştirmenlerinden Nazif Yanbasmaz, *Yazınsal Gözlemler* dergisinde çok yetkin, çok etkin, üst düzey bir eleştiri örneği verdi, benim tüm şiir serüvenimi çok güzel serimleyen çok başarılı bir yazıya imza attı. Yazıyı keşiflerce okudum ve ben de onun için şimdilik aynı yetkinlikte, aynı düzeyde, aynı düzlemde bir yazı yazamayacağım kanısına vararak, bunu şimdilik ileriye erteleyerek, paraya kıyıp onu Boğaz'da bir yere buyur ettim. Sevgili arkadaşım büyük ozanlığa ve özellikle büyük eleştirmenliğe yaraşır bir tavırla kendisinden en iyi içkileri esirgemedi, epey içtik. Doğrusu kestirmeden esrimeyi yeğleyen, bu nedenle içki konusunda da biraz ucuzcu olan ben de fırsatı kaçırmadım, ne de olsa Avrupa görmüş adam, bilirsiniz yazılarında da referansları hep Fransızca kitaplardır, kaliteli şarapları biliyor ve tanıyor, o bilgisinden de yararlanmaya baktım. Epey param gitti ama olsun, değer. Epey söyleştik. Bir ara havalanır gibi oldu ama sonunda günümüzün en iyi iki ozan olduğumuz konusunda anlaştık, dorukta el sıkıştık.

Doğrusu, içki değil de, yetkin bir arkadaşın şiirinin değerini anlamış ve kavramış olması insanı daha çok esrik ediyor, taksiden zar zor inip evin merdivenlerini çıkarken bizim oranın eğlenceli türkülerini mırıldanıp duruyordum. Kapıyı zor açtım, ama ışıkları yakmayı nedense usuma getiremedim, sokak lambalarının soluk ışığında soyundum. Ayça derin uykuda. Çoraplarımı çıkarmak için yatağın kenarına oturdum dedim, tüylü bir şeyin üzerine oturduğumu duyumsamamla bir çığlık duymam aynı anda oldu. İkinci çığlık Ayça'dan geldi, dahası

onunki bitmek bilmedi, her halde korkulu düşü sürüp gidiyordu. Zar zor elektrik lambasının açkısını buldum. Saçları diken diken Ayça'nın korku dolu bakışları ile duvar dibinde kabarmış tıslayan bir kedinin bakışları aynı anda üzerime düştü. Ayça beni görünce havası boşalan balon gibi büzüldü ama kedi kabarmayı sürdürüyordu. Üstelik dünyanın en çirkin kedisiydi bu, mendebur bir yüz, uyumsuz farklı renklerde tüyler.

"Ne bu yahu, ne arıyor yatağında?" dedim.

Ayça bana değil, kediyeye sesleniyor:

"Sen n

Gitti kediyeye kucakladı, bir an uysallaşan kedi, yanımdan geçerlerken bir kez daha gerilip bana tısladı. Arkalarından gittim. Salonda bir sepet, içinde bir minder. Kedi efendi oraya yerleştirildi, pışpışlandı. Oysa gözleri üzerimde, homurdanıp duruyordu. Esrik kafa, tepem attı, sağ elimin parmaklarını pençe gibi yaparak ve "pıhhhhhh!" sesi çıkararak üstüne atak yapar gibi yaptım. Kedi fırladığı gibi gitti, bir yerlerde yitti.

"Yapma Ozan" dedi Ayça, "O senin kedin."

"Nerden benimmiş?"

"Kedisiz ozan olmaz dedim, doğum günü armağanı olarak aldım sana!"

"İki kez yanlış. Kedi istemem bir, bula bula bu haydut mu buldun, iki."

"Valla yetişkin, eğitilmiş kedi aldım ki kolay uyum sağlayalım. Ayrıca ötekiler arasında en boynu bükük buydu, o yüzden seçtim."

"Belli oluyor" dedim, "Ama evde ikinci bir kedi fazla" diye ekledim.

"Ozannnn" diye inledi Ayça, sonra gidip kediyeye buldu ve bir kez daha başına bastı, kedi oradan bana biraz acındırarak, biraz bir sevi romanı diliyle söylersem "mânâlı mânâlı" bakıyordu.

Ertesi gün, eğitilmiş kedinin sepetinde değil, bizim yatağın üzerinde uyumak, içi kum dolu leğene değil, kendince en uygun yerlere o işi yapmak karar ve niyetinde olduğu ortaya çıktı ve benim tek yanlı kararımınla balkonu boyladı. Ayça'nın ozanların, yazarların kedi severliğine dair anlattığı epey bir öykü de beni caydıramadı. Ben de ona kedi düşmanı olmadığımı, kasabada çok kedi beslediğimi anlattım. Ancak bizim kediler avlunun özgür kedileriydi, odalardaki fareler için resmen görevlendirildikleri durumlar dışında içeriye alınmazlardı.

Yatmıştık ki, gecenin ortası kapı çalındı. Komşular kapıcıyı göndermiş, kedi miyavlamasına son verilmesi ultimatomu veriyorlardı. İçeri aldık ama kedinin yatakta beni istemediğini de o akş

"Gidip sepette yatayım bari" diye salona yollandım, umarsız kanapeye uzandım ama on dakika sonra tekrar kalktım, kedi sidiği ve boku kokusu içinde uyumayı kimseye önermem!

Geceyi çalışma odamda, yerdeki otantik yastık ve minderlerin üstünde ve elbette epey sıkıntılı geçirdim, sabah işi kesin bir çözüme kavuşturmaya karar verdim. Kahvaltıdan sonra yatak odasına gittim. Bizimki başı bögüründe, derin uykulardaydı. Koltuk altlarından kavrayıp kaldırıncaya gözlerini açtı, beni görünce elime bir tırmık atıp evin içinde dört dönmeye başladı. Ayça:

“Aşk olsun Ozan, o bir armağan. Armağan sokağa atılır mı? Çok küserim. İnan ki alışır yakında. Bak, sen akşam ciğer getir. Göreceksin nasıl dost olacak seninle...” dedi.

Karı usu, neler yaptırıyor insana! Akşam bir kilo ciğerle döndüm eve. Bizim kötü kedi kokuyu alınca bir yıldı, bir yıldı. Ayça, ilk kez oluşan barış ortamının erinciyle:

“Bir ad bile koymadık kediye” dedi.

“Haydut dedimdi ya” dedim.

Sen misin öyle diyen, ya da karnı doyduğu içindir, kedi başını kaldırdı, bana kötü kötü baktı, sırtını sıvazlamak için kaldırdığım elime bir pençe attı, sonra evin içinde koştur babam koştur. Az sonra yine Ayça'nın bağrında, melul mahzun bakıyordu bana.

“Bu evde ben fazlayım sanırım” deyip, içki şişemi yanına alıp çalışma odama yollandım, sırtımı yastığa dayayıp, yer minderine yerleştim, gecenin ileri saatine kadar içtim ve şiirlerimle uğraştım.

Nicedir kalemi elime almamıştım, epey dolmuşum meğer, bir düzine çok güzel şiir yazdım, sonra sızmışım. Sabah, geç saatte uyandım. Ayça çoktan gitmiş. Aynı işyerindeyiz ama bizim giriş çıkış saatlerimiz esnek. Oysa o gün işe erken gitmemi gerektiren bir buluşma vardı, aç karnına giyinip fırladım. Ortaklığın en iyi müşterisinin temsilcileriyle olan toplantıyı kaçırmıştım! Patron çok kızıp, işi sevmediğim ve bence çok yeteneksiz başka bir arkadaşa devretmişti. Yemekte Ayça'ya,

“O kedi bize daha çok kazık atacak” dedim.

“Kedinin ne suçu var? Unutma ki o bir armağan...” deyip boynunu büktü.

Akşam eve birlikte döndük. Vapurda, gece yazdığım şiirleri anımsamaya çalıştım. Güzel dizeler yakalamış olduğumu düşünüyordum. Kapıyı açınca kediyi girişte bulduk. Bana hiç de düşman gibi bakmıyordu, hatta gözlerinde biraz utangaçlık ya da suçluluk da var gibi geldi bana. Yemek yerken yanımızda yöremizde dolandı durdu, yaramazlıklar yaptı.

“Bak” dedi Ayça, “Her şey düzeliyor. Hem biliyo musun, birkaç kez kum leğenine de yapmış yapacağımı. Alışacak alışacak. Göreceksin, bu gece sepetinde uyuyacak. Böylece sen de kedili ozanlardan biri oldun Ozan!”

Yemekten sonra salonda da yanımızda yöremizde dolandı, yaptığım kâğıt topla oynadı. “Haydut” diye seslendiğim zaman da başını kaldırıp yumuşak yumuşak baktı, göz kapaklarını açıp kapadı.

“Aaaa, bu sevgi göstergesidir” dedi Ayça.

Ben de uzanıp okşayayım dedim, elime yine bir tırmık, homurdanarak kaçtı gitti.

“Canın nasıl isterse” deyip kalktım, usuma şiirlerim gelmişti, gidip bilgisayara aktarmaya karar verdim.

Sabah giderken, şiir yazdığım kâğıtları minderin kenarında bırakmıştım. Biliyorum, şimdi bunu okuyan bazı uygunsuz adamlar kediye “aferin” çecekler, “şiirden anlıyormuş!” diye bayat espriler yapacaklardır ama anlatmaktan kaçınacak değilim, görünüm şöyleydi: Şiir yazdığım kâğıtlar şimdi bir konfeti gibi paramparça olmuştu, elyazısıyla yazdığım şiirler ise kim bilir hangi sıvı nedeniyle okunmaz hale gelmişti ve tam ortalarında da üç yuvarlak parça halinde kedi boku duruyordu.

Bir ozanın kedisi olmak gibi bir mertebeyi hak etmeyen bir kediye ne kalır, bir sokak kedisi olmaktan başka? “Armağan” olduğu için ucuz kurtardığıma sevinsin...

Ünsal ÇANKAYA

ACININ TUZU

Gebze - Üsküdar, Üsküdar - Gebze,
Bu yıl Salacak seferi eksilmek üzerine.
Başlarken bildiğimiz, hüznü bir hikâye
Bölüyor üçümüzü üç ayrı sessizliğe.

Oğul orada kalıyor karşıya geçmek için,
Arkaya bakmıyoruz hangi motorda diye.
Öylece çöküyoruz suskunun eşliğine.

Her pazartesi böyle!

Son seferinde değişti, renk geldi o dönüşte.
Ayasofya yeni bir ay yakaladı minare âlemine,
Bütün katları boşalmış vapurların önünde.
Büyüdü gözlerimiz büyüdü güzelliğe,
Durduk, çakıldık sahile!
Bulutlar karanlıktı, gölgeleri üşüyordu denizde.

Yıldızlar... Yıldızlar...

Birdenbire!

Gözlerine ışık tutulmuş tavşan gibi durakladı dalgalar,
Serildiler peş peşe boğaz serinliğine.

Hayaller geldi dile, dilime bir hikâye.

Cinayet saatiydi, ustadan şiir gibi, önümüzde o kör balıkçı
öldü!

Sandalı parçalandı, yırtıldı tüm ağları, yelkeni, feneriyle,
Battığından eminim Marmara'nın dibine.
Yakamozca işlendi balıkların puluna, ama okunmaz yine!
Çünkü balıklar dilsiz, anlatamaz kimseye,
Gecenin belleği yok, su verildi tarihe!

Kimse görmedi bu kez, biz de görmezden geldik.
Acımızın tuzunu döktük orda denize!

Gebze, 18.11.2015

Ertuğrul TIRYAKI

HAİKULAR

ÇÖL FIRTINASI

her yer toz duman
kırıldı kum saati
dağıldı zaman

GÖLGE

peşine düşer
özgür doğan her rengin
zalim karanlık

ŞUARA İÇİN NOT

İbrahim OLUKLU

* Dünyanın estetik soyutlanmışlığına, sanatsal tadına bağlanarak şiir yazan şairin yolunu hem kendisinin günübürlük ilişkileri/dünyanın öteki hâlleri hem de şiiri/şiirindeki hâlleri kesiyor. Bir yerde biri, diğer yerde biri kaldığından; yazılmadığından ve konuşulmadığından ikisi de hesap soruyor şaire. Şair bu sorular karşısında hem şiirine hem günübürlük ilişkilerine yabancılaşıyor.

* Şair, bir estetik tercih yolunu kestiği için, hâlâ temalarda eğleniyor. Süreçleri yazmaya geçemiyor. Bu nedenle zorlanıyor şair. Hayatın bütünselliğini kavrayan şair, temanın sentetik olduğunu da anlayacak ve onu değil, süreçleri yazacaktır. Hayatın bütünselliğine de süreçlerden çıkacaktır.

* Her şair dünyaya dair eyleyişler içinde yazıyor. Bir şair, bu eyleyişler içinde yazarken dünyayı, bir başka şair kendini arka alıyor.

* Dünyanın niteliği dilsel değildir.

* İdealist düşüncenin estetisyenleri, sanatçıları, yazarları bizim günübürlük yaşantılarımıza verdiğimiz anlamı bizim gözümüzde aşağılaştırıyor ve bunun yerine tarihten, dinden; geçmişten seçtiği yaşantıları günübürlük yaşantılarımıza ikame ediyor. Tarihi dizilerin, dinsel/tarihsel menkıbeleri konu edinen roman, öykü ve şiirlerin çoğalmasından bundandır.

* Şair, şiir yazarken dünyaya, dünyanın tadına mı öncedenlik verecektir, yoksa dünyanın estetik soyutlanmışlığına, sanatsal tada mı?

* Edebiyatımız/şiirimiz ön içerik olarak alınmış bazı kavramların baskısı altında yol alıyor. İmge bunlardan biridir.

* Bireyin dünyaya ait oluşunu bir boyutunu, içsel yaşantılarını anlatmasından/yazmasından/şiirleştirmesinden anlayabilirsiniz. Bu onun bütünselliğine çıkarmıyor bizi. Bu bütünselliğe çıkabilmek için mutlaka dış dünyaya ilişkin tutamaklar gerekiyor. Kısıtlı estetiğin edebiyatı/şiiri içsel yaşantıları anlatmakla bireyin bütünselliğini anlattığını savlasa da bu mümkün olmuyor. Dış dünya buna izin vermiyor. O zaman süslemeye başvuruyor bu estetik, biçimselliği yeğliyor.

* Edebiyatımızda bir estetik tarz var; bireyi bazı ilişkilerinden soyuyor, bazılarının içinde sayıyor. Bununla da yetinmiyor, bu soyma işleminin üzerine kendi yargısını çıkıyor, o yargıdan hareketle de bireye el koyuyor. Kısıtlı estetik.

* Şiir üzerine inceleme, deneme, eleştirel deneme yazan şair arkadaşların neden "eleştiri" yazmadıklarını epeydir düşünüyordum. Bugün buldum: Eleştiri yazabilmek için

felsefe, tarih, dilbilim, sosyoloji, matematik, fizik, astronomi (...); roman, öykü, deneme, anı, mektup (...) gibi konuları da bilmeniz gerekiyor. Oysa şiir üzerine inceleme, deneme, eleştirel deneme yazarken sadece şiiri bilmeniz yetiyor.

* Siz, bireysel hâllerinizden hareketle, bir estetik tercihe göre, insanı bir yerlere/içe doğru gönderen bir şiir yazabilir ve başkalarıyla/okurla yoğun kesişmeler yaratabilirsiniz. Başka bir şair, dış dünyanın hâllerinden hareketle, bir estetik tercihe göre, insanı bir yerlere/dışa doğru gönderen bir şiir yazabilir ve başkalarıyla/okurla yoğun kesişmeler yaratabilir. Bu ele alışı ikisi de dünya görüşü meselesidir, dar anlamıyla söylersem ideolojiktir.

* Bir şair, bir insan; bir diğerini, karşıtını ötekileştirmeden nasıl anlar/anlatır? Nâzım Hikmet, salt bir şair olmanın ötesinde, bir estetikçi olarak, bize bu konuda da yol gösteriyor. Mehmet Akif'i anlatıyor; onu reddetmeden, ötekileştirmeden kendi düşüncesini de söylüyor farklılaşma tabanında: "(.....) Akif büyük şair, inanmış adam/ Ama ben onun inandıklarının hepsine inanmıyorum (.....)" (Kuvâyi Milliye'den).

* Adam, "Toplumumuz nobrandır, kadir kıymet bilmez, tez unuttur, moda düşkündür, mutfakla kenef arasında yaşar..." diyecek kadar iddialı, ama "Mülteciler İçin Müze Rehberi" şiirinde "Kabu belâdan beri bizi sever o" diyebiliyor. "Kabu belâ"...

* Şiirimizdeki bir estetik tarzın şairi, şiir dışındaki yazılarında/sözlerinde ülkenin/kendisinin içinde bulunduğu ekonomik, politik; toplumsal koşulları/durumları, örneğin Doğu/Güneydoğu, Gezi Parkı, trafik sorunu, pahalılık vb. konu ediyor da şiirinde bunlardan uzak duruyor. Kısıtlı estetik ve onun şairi.

* Kırdaki/dağdaki çobanın hayvan bakımına dair bir kuramı varken şairin şairliğe dair bir kuramının olmaması mümkün mü?

* Şiirimizde bir estetik tarz, "elma"yı bir meyve, meyvelerin içinde bir meyve olarak değil "elma"nın şairdeki duygumunu şiirleştiriyor. Bunu da şairin psişikliğine sürerek yapıyor. Son aşama bu psişikliği "elma"nın kendisiymiş gibi sunuyor.

* "Diyeceğim çok amma (pek) kalabalık yerdesin" "Yalnız sana değil de arkadaşına kurban"/ Hacı Taşan.

Gerçekçi estetik böyle söylüyor. Süreçleri anlatıyor. İçinde başkalarının da yer aldığı süreçleri anlatıyor. Bizi dünyanın hâllerine çıkaran süreçleri anlatıyor. Bunu, bir hayat tarzını tercih ederek yapıyor.

* "Bir ben ölmeyinen âlem ölür mü" /Hacı Taşan.

Gerçekçi estetikle yazan şair, "bireysellik" ile "bireycilik" arasındaki farkı böyle ortaya koyuyor. Kendi hâlini süreçler içinde anlatıyor, onu dünyaya eklemiyor, dünyanın sürekliliğini öne çıkarıyor.

* "Can sızlar yürek titrer
Seni gördüğüm yerde" /Hacı Taşan.

"Sana âşık oldum" demeden de "âşık olduğumu", "birine bağlandığımı" imgeyle anlatabiliyor halk ozanı. Hayata ilişkin süreçleri de işletiyor. "Canın sızlaması", "yüreğin

titremesi", "seni bir yerde görmek" hayata ilişkin süreçlerdir.
Bu kavrayış gerçekçi şair için öğreticidir.

Şerif TEMURTAŞ

UÇURUMSUN

şimdi sen doğdun diye
kuşlar yüzünü güneşe dönmüştür

sildiğin gül mü
kalbime sıktığın kurşun mu
bilmeden
yakıyorum bütün anızları
kaçıyor keklik palazları

ah yangınlardayım binyıldır
köyümün yamaçlarında
kırgınım sana yaşam denen boyun ağrım

hadi bir çay koy ocağa içelim
kül benizli bir hayattır yaşanan

uçurumsun ey sevgili
gelsen bile bu kasabaya
alırım uçurtmamı
kaçarım çocukluğuma

terlerim bir meşe dibinde su içerim
giderim buralardan
içimde bu sevda olmasa

ah yangınlara düşmüşüm
bir avuç isyan içinde

şubat 2016

Mine ÖMER

ÖZLETMEK İÇİN İCAT EDİLDİ SAVAŞLAR

Bir zamanlar diye başlar öykülerin kaderi
yıkık merdivenlerden iner çıkar anılar
kocamış sevinçtir kapıdaki saksı
posta kutusu her gün nöbette

sarmaşık büyüyen acı mevsimi bahçe
gıcırdayan merdivenlerde eskiyen yalnızlığın
tozunu giyinir sabır
asalettendir
sıkı sıkıya kapalı panjurların
umursamaz bakışı

el koyar beklemek anılara...

ruhunu kırık camlara dayar da bekler
anahtarın kalbinde döneceği anı
kapı tokmağı inatla bekler

yaprakları kurumuş geçmiştir kadın
yüzünde saklı beklemek

Aytekin KARAÇOBAN

1000+1 SORU

200.
Hastalıklı bir hız kök salıyor
azgın dalgaların atıldığı kayalarımızda.

Hangi patlamada kırıldı kum saati?

201.
Taştan çekip çıkarırken kıvılcım dişlerini, öğretemedi
insan s

Turuncu elbisen parampaçavra, pençelerin gergin,
sarılıyorsun boğazına; siliyorsun insanın temiz çizgisini;
korkuyu ortak ediyorsun sıcaklığına.

Toprağa gömülü şarabın omcanın damarından salkıma
yürmesini dinlemeye gitsek, susar mı çığırkan rengin?
Bakırın iletken ateşiyle tanışsan, dilini nasıl kuruttuğunu
görsen lavın, çıkar mı düşündeki kılçık, kınında bırakır mısın
kılıcını kin önünde,
ey yangın?

202.
Düşlerin atları koşuludur arabana,
düş solursun, düş çalışırsın, düş terlersin,
düş sözlerinin çavlanı altında yıkarsın belleğini,
düşün gücüyle atılırsın kavgaya gerçeğin arenasında.
Peki nedir senin düşün, şiir,
birkaç okuru çiğnemek mi dişlerinin arasında,
okunmayı beklerken?

Turgut TAN

SARIŞIN

Ne sarışını hepsinin saçı boyalı
Arada, buğulu mavi gözler ile
Gerçekten sarı bazıları
Aşkı kim ki yadsıyor, aşk olsun ona
Sarışın sevgililer portakal mandalina

İçerdeki odada bir hayal var gibi geldi
Gittim ışığı yaktım
İnsanın aklına takılıyor eski günleri
Akşam üzeri iki kadehten sonra

Bazıları hoşlanmaz rastladım
Onlara sözümüz yoksa da
Şaşkınlıkla karşılanır bu
Ne istiyorsunuz sarışınlardan iyi insanlarsa

Nasıl oluyor nedensiz ve hiçlikle
Biten ayrılıklar,
İnsanlığın geçmişinde çok var
Bazen intiharlarla (değmezdi) yanyana

Onları ansın bu dizeler
Bu şiir onlar anısına

ÜÇ ŞAİRİN SERPİŞTİRİLMİŞ DİZELERİNE İKİ ŞAİRİN YORUMLARI

Hülya Deniz ÜNAL - Hüseyin PEKER

Muharrrem Sönmez, *Anomali* kitabından, Zimba kitap, 2015

*"rüyamdaki köpek biliyor mu bunları
sabahı karanlıkta bırakır insanlar
yalnızca bir kelimeyle çağrılıp
-bugün şirket için ne yapacaksınız-*

*dumanları şeffaf üretiyor halk fabrikaları
ne kadar zorunlu bir teşvik
halkla paylaşıyor her işletme
plajlar otobüsler konserler partiler
kolumu tutup çevirecek yolda bir
hayır benim çürük damarlarım
sizin için yeterince olmayacak
sonra bir yata binecek üç tamam
biri küçük
biri tekin
biri yancı*

*gülmek tutar ya sonra beni
bayırları tepeleri kiraathaneleri
her gün uyandım bunu demek için
kırcı bir duygu efet
artık arçelik sponsor aşımıza"*

Hüseyin Peker: Muharrrem Sönmez, Bursa'da yeni yetişen gençlerin en cüretlisi, gündelik dili şiire en iyi yansıtanı olarak biliniyor aramızda. Ama nedense kendini tüm şiir piyasasına yanaştırmadı. Bir kırgınlık, bir yara geliştirdi sürekli şiir dünyası içinde. Kendini İstanbul piyasasına tutturmakta sorunlar yaşadı, gerçi hepimiz yaşıyoruz, ama bu onu bir açıdan daha dikeltti, bir açıdan da köşesinde yaralı bereli konuşur oldu. Önemseydiğim Sönmez duyarlığını daha sonraları bir biçimde dergilerde başka adlarda da görür olduk. Örnekte Onur Sakarya. "*Anomali*" adlı son kitabından yukarıya aktardığım dizelerde de göreceğimiz öfkesini: "benden öteye artık kötülük yok" İçi içine sığmayan bir öfke.

Bir şirket geliştirme, ya da iktisat paradosu olarak geliştirdiği son *Anomali*'sinde, diğer kitaplarından daha az da olsa sululuk derecesine varan ironi de eksik değil gene. Güldürmekten haz alan bir anlatım tarzı var. Sanki işi şakaya dökmese rahat etmeyecek gibi humour'un da ötesine dalıp çıkıyor.

"çünkü pişman edilme tarihine, arka kapıdan giriştir umut" Onun yalnız bırakıldığının isyan çizgileri aslında. Ama bütün bu yazınsal ve yaşamsal darbeleri, bir şaka olarak tamamlamaktan yana her seferinde: "tam tamına 6.307.200 saniyedir temizim, bunca zamandır ağzıma tek bir gerçek bile girmedim" derken şairlerin yalancılığına mı dem vuruyor, yoksa kendi yazdıklarının kıçına tekme mi atıyor, bilinmez? Bu *Anomali*'de ticari bütünleşmenin endüstriden piyango idarecisine kadar, hayatın içinde dönüp duran alışveriş güncesine de tel atıyor. Bir çeşit bilim-kurgusal ve fantastik yorumlarla, işi çatallaştırıp, beyin gücünü konuşuyor. Hani diyor ki, benim gibi herkes düşünemez. Kendi savı bu! Çoğunluk başarılı da, ama eklenmek istediği edebiyat ortamında kendine bir kapı

aramadığının farkında bile değil, ya da umursamıyor. Bencil bir şiir değil ama kendince yazıyor. Halk denen illetine, toplumsal işlemlerle yazıyor. Kepengin birini kapatarak. Yarısı kapanan, yarısı da açık tutulan bir günce niyetine. Alıntılıdığım bölümün finalindeki "Artık Arçelik sponsor aşkımıza" dizesi de "şiirime reklam aldığım komik bir dünya" demenin özgün ifadesi.

Yer yer deneysel saplantılara da uğramış, sesin ve düşünsel gelgitin boyutlarına kapı açmış şair, şiirini değiştiriyor. İşin burası güzel. Onur Sakarya dedim ya, o aynı şiiri yazıyor örneğin, söylem değiştirmeden kendini tekrarlıyor. Sönmez öyle değil, sanki sonraki kitabını merak ettiren bir değişimin ayak sesleri var bu *Anomali*'de. "her yola yanlış hayatla başlamak". Ne şiir isimleri, ne özgeçmiş, ne sayfa numaraları taşımayan bu incelikli başkaldırı kitabında "sivri uçlarıyla metafor tanrıları" egemen, ama M. Sönmez tavrıyla. Kendinden sıkıntılı bir ozanı bir daha anlamak isteyenlere "biliyorum aynaya bakmak hepten delilikti" diyen M. Sönmez'in güleryüzlü ama bir o kadar da batıcı kitabını öneririm, farklı bir dünyaya dalışlar için.

Hülya Deniz Ünal : Hüseyin Peker gibi düşünmediğimi söyleyerek başlamak istiyorum söze. Bana kalırsa Muharrrem Sönmez'in yaptığı bilinçli bir seçimin sonucu. O kendini İstanbul piyasasına tutturmak değil, aksine dışında bırakmak istiyor. Yaraları taşra kökenli değil. Zaten küreselleşme çağında hiçbir yer taşra değil. Kitabın adından başlayarak normalin dışına çıkmış olduğunu açıkça söylüyor. Zaten yaşadığımız can yakıcı ortamda kim normal kalabilir ki? Sönmez de bu anormalliklerin içinde normal, insan ve şair kalmak istiyor, hepsi bu. Dilini hayatın gerçeklerinden yola çıkarak kuruyor. Onun şiirlerindeki özne bize benziyor. Uçmuyor, ayakları yere basıyor, gündelik yaşamın açmazlarından etkileniyor ve gittikçe kötüleşiyor ister istemez. Biraz şakaya biraz deliliğe vurarak korumaya çalışıyor kendini. Bence çok akıllıca. Muharrrem Sönmez şiirini de, duruşunu da, çalışkanlığını da seviyorum. Dizelerini kendi karasularında geliştirip şiir okyanusuna atıyor.

Dilek Değerli, *Buzaltı Resim*'den, (Rüzgar Kuyusu, Hayal y. 2015)

*"Sakin bir suyun
iç akıntısıydım önceleri
ayrıldıkça hayatın çarpanlarına
aktım sivri kayaların kuytusuna
kırık hayal çöpleri örttü
içimdeki dize mezarlarını*

*Bozuk ritimli yürek kayıtları
eşyalar korosundan uzay dışı şarkılar
bağırsakları dışarı çıkmış şehirler
kış çiplaklığında örgüden söküliş..*

*İplerini kestim korkunun
şeytanları doğurup doğurup öldürdüm
yıkım iç duvarlarımı
derin bir çukur gerekti içimdeki enkaza*

*..
Delik değişik güneşin kanatlarını
öpse de güneşin incelen dudakları
yarım bir kelebek resmim artık
gölün üstündeki buzun altında
hepinizin canı cennete."*

Hüseyin Peker: Dilek Değerli'nin şiiri Baudelaire'den ve döneminde onu etkileyen birçok simgeci şairden yaratıyor

esinini. Hatta günümüze bir adım dahi atmayan, sanki öte dünyadan aldığı bir kuvvetle yarattığı şiir gücüyle bizim gelenekçi şiirimize yakın, ama bir o kadar modern çeşnilerle süslenmiş bir yaratıyı buluşturuyor. Buluşlar ve birleştirmeler son derece temkinli ve yerine ölçüleriyle konmuş, ama günümüze yatkın bir sesle konuşmayan türden. Sanki tarihin küflü sayfasından, ortaya yeniden açılmış "Şiir tarihi sayfası nişanesi" gibi buruyor gönülleri. Hani az mı (1961) Dilek Değerli'nin "hayal çöpleri, iç akıntısı, dize mezarları, içim dolu enkaza" dediği evreni, yaşam dilimini hesaplamak? Değerli; özel bir ozan kalma gayretinde. Ben ayrı bir şiire koşturacağım ve bu yoldan dönmeyeceğim diyen şiirini kotarma gayretinde. Böylesi güzel mi güzel! Alımlı mı alımlı! Ama çeviri şiir benzetmesinden kaçamayacağı aşikâr. Günümüze uygun olmayan bir modeli geliştirir gibi "Güzel ölüye güzel kefen" diyor bir şiirinde, bir değerinde de "Saklambaç oynadı şair, hayatla hep, bulunmadı hiç" dediği gibi. Sade söz'ün, içli yaratılışın temsilcisi bir ozan, yolundan dönmem, çağırma ve günümüze inmem diyen ilk yaratıcı da o değil. "Küf kokulu bir evin, paslı anahtarı da bendim" dediği tünekten sesleniyor. "dalgakıranı deler kadavra sırlar" onun en iyimser dizesi belki de.. Hayal Yayını 2015 basımı "Rüzgar Kuyusu" kitabından aktardığım bu dizeleri birkaç kez okuyunca, sağlam bir şiir mimarisinin eskimeyen tarihsel dokusunun çınlamasını iştirir gibi olacağımızı hissediyorum.

H. Deniz Ünal: İmge yoğun ama mekanikliğin tuzağına düşmemiş bir şiir bu. *Gece Kelebeği* kitabına dönüşler yaptığı "yarım bir kelebek resmim artık" dizesiyle, oluşa doğru yol aldığını yüksek sesle söylüyor bize. Şairin kalan yarımını, şiirle tamamlayacağını da biz çıkarıyoruz artık. Mimarlık eğitimi almış, fotoğraf ve resim sanatıyla uğraşan şair, çektiği fotoğraflar ve yaptığı resimleri, dizelerle seslendiriyor sanki. Dizeleri içinize bir görüntüyle işleniyor. Şiir, büyük ölçüde benzetinin etkisiyle oluşmakta ve bir benzetiden diğerine atlayarak ilişkilerle bütünlüğü sağlamakta. Şiirin yapısal sağlamlığı, benzetiyeye bağlı kalmakta. Benzetinin değişikliğine sözdiziminin karmaşıklığını eklediğimizde okur için düşünme uçlarından oluşan bir yolculuk da kendiliğinden başlamış oluyor.

Nevin Koçoğlu, *Tuz ve Gece*'den, Hel Yayın, 2015

*"Bir gün nilüferler döker saçlarım-
yanar sarındığım kırmızıdan yüzen binlerce kandil
ve gece şahit ki; kiri arıtıyor kir*

*..
Söyle kahin
taşır mı günahlarımızı iki güvercin boynu
arındırır mı bizi saçımızın isiyile tütsülenmiş o şarap?*

*İçimizde taşıdığımız erken mezar ölüleri ah
gözlerimizde çırpınan boran kuşu*

*arıtmaz bizi hiçbir şey biliyorum
ruhumuzda sindirilmiş yakılacak bir cadı
ve uyutulmuş bilgenin ağır kanı*

*..
Ben, o ve herkes sustu,
kırmızı toprak iki kez erguvan kustu
Bilin ki, sessiz kuyunun dibiyim ben..*

*..
Bir tutam kırmızı iplik bileğimde, bu ateşten ben geçtim
açıp saçlarımı önünüzde, acı suyu ben içtim!"*

Hüseyin Peker: Nevin Koçoğlu'nun "*Tuz ve Gece*" başlıklı, ciltli ve özel basımlı kitabından aktardığım bu dizelere (Hdl yayıncılık, 2015) geçmeden önce kitabı eski harflerle ekler yapıldığı ve şiirleri hem eski yazı ve Farsça bilenler için, hem de Haşim Hüsrevşahi'nin çevirmesi ve önsözleriyle bize sunanlar; elbet özgün bir hizmet yapmış kanımca. Gaziantep 1966 doğumlu, Kamu yönetimi okuyup sivil toplum kuruluşlarında aktivist olan şairin Fars şiiriyle bağı; tahsil ve mesleğinden gelmediğine göre, herhalde duygusal bir bağ diye düşündüm. İran'ın Urumiye Gölünün çorak ve tuz dolu kıyılarından J. R. Sure'nin çektiği fotoğraflarla da şiirlere katkı sağlanan yapıtta; ilk dikkatimi çeken şey, Koçoğlu'nu, İran şiirinin lirik ve simgesel söyleminin tepeden tırnağa donattığı. Temiz ve ayıklanmış bir Türkçe'yle, kelimelerin fazlalık olmadan özenle yerleştirildiği özel bir anlatım bu. Aynı Değerli gibi eskil kalma kuşkusunu tam olarak gideremese de, bende özgün çalışmalar olarak yerini koruyacaklar ikisi de. Çevirmen Hüsrevşahi, şairin şiirlerini "bir düşün sesi" olarak nitelendiriyor önsözde. Bu kitabın içinde bir rüyaya girdiğimizi ve o rüyadan okudukça uyanmak istemediğimizi ve uyanamadığımızı ifade ediyor. İlginç tabii hep bunlar.

"Toprağınızda ekiliyken ben, hiç çiçeklenmedi gölgenizden fıstık ağacı" dizesindeki simgesel eğiliş, "geceye kırılıyorum en ince yerinden" dediği yerde de beliriyor Koçoğlu'nun. Sanki üstü buğulu ve sis perdesinden örülü dünyadan bir faninin sesleniş gibi yazılanlar. Firdevsi'nin "Mesnevi" türüyle büyük aşama kaydeden İran şiiri, tasavvuf akımlarının etkisine de girdi uzun süre. Ömer Hayyam, Sadi, Hafız ve Cami, Attar ve Mevlana bunun unutulmaz örnekleri. Füg-i Ferruhzad, A. Şamlu, Nima Yusiç, son dönemde Sohrap Sipihri gibi dev şairler yetiştiren İran şiirine yakınlık duyuran bu şiir hem çok keyif aşındıran, hem de çok düşündürten bir beğeniyle okunuyor. İnsanı geri batağına değil, imge çölüne sürükleyen tarafıyla.

H. Deniz Ünal: Bana kalırsa yukarıdaki dizeler, ses şiirine çok güzel bir örnek oluşturuyor. Bu yönüyle bir Oya Uysal etkisi de sezdim ben. Şiirin evrenine girdiğimizde ki bu biraz da şairin evrenine girmek oluyor; bir sınır ihlali yapmadan, usulca duvarın ötesine geçmek istiyorum. Onyedinci yüzyılda hiç ilgi çekmeyen metafizik şiir, sonrasında olumsuz eleştirilerin hedefi olmuştu. Yirminci yüzyılın ilk yarısında bir patlama gerçekleştirip ikinci yarısında ise tarafsız yaklaşımlarla gerçek yerine oturtulmuştur. Sözcük anlamıyla özgün bir şiir tekniğini içeren metafiziğin temelini; oldukça farklı kendine özgü benzetiler (metafor, teşbih, eğretileme) oluşturur. Zıt ve benzer olmayan durumlar, olaylar ve varlıklar arasındaki ilişkileri sezip oradan bir senteze ulaşma yeteneğiyle açıklanabilir. Metafiziğin ele aldığı konular yalın, temalar olağandır. Özgünlük, bu temaların işlenişinde ortaya çıkar. Yukarıdaki şiirde kurulan yapıda, geleneksel öğelerin yanı sıra yenilikçi öğeler de kullanıldığını görüyoruz. Yaşanan olayı, olguyu gerçeğe en yakın en etkileyici ve inandırıcı biçimde anlatmaktadır. Şairin duyguları üzerinde mantığının etkisi hissedilir ve bir tartışma havası da okura yansıtılır. Sorarken sorgular, sorgularken düşünür ve düşündürür. Türüne güzel bir örnek...

Çıktı!

Şiirin Halleri

eleştirel deneme

Sabit Kemal Bayıldırın

Nezih-er Yayınları, İzmir, Aralık 2015, 176 s

LALE MÜLDÜR ÇIKMAZI

Hüseyin ALEMDAR

“13 aylı, [53 haftalı] yıl ayırdı bizi.
Neden bitecek şeyler başlatılır ki sevgilim
neden Muhammedî bir gül birdenbire büyür
neden gözyaşı büyüklüğünde dolular dökülür?
Kara saten bir çarşafa
altın bir haç çiziyorum senin için.
Yokluğunu böyle ifade edebilirim ancak.”*
— LM, *Buhurumeryem*

Destinosyon. Destina! Günlerden beyaz anemonlu siyah bordürlü şubat, aylardan güzel koku ve dua. Mor alfabe, anti-pozitif lehçe *Kuzey Defterleri*** hatırına aylar sonra Lâle Müldür Çıkmazı'ndayım! Bu şık ve şirürji, bu girift ve geysa çıkmaz kuzeye ve kuzeyli kadınlara yeni depresyonlar getirecek, getirmeli. Her şair çıkmazı dönendikçe yeis ve buğu, la-mekân. Men şiiri ve aşkı hep belâ sandım. Hazanistan bu çıkmazda kendimi ölebuldum. Orda biliyorum, ona yaklaşıp yok olmak Bizansiyya!

Bizansiyya bu ölüme, pekâlâ *“Lâle Müldür: Türkçe Şiirin Çokanlamlılık Mahşerindeki Sinestezi”* seansı denebilir, denmeli de! Ne var ki bu seans, “yapıbozum”dan “obsesyon”a, sözcüksel “deformasyon”dan “anomali”ye, içsel “tahrifat”tan “empati”ye Lâle Müldür şiirini dolambaçlı birkaç yolla başka bir mecraya götürmenin dışavurumu işte; çıkmazın güzelliği bahane.

1) Lâle Müldür şiirinde; ta baştan beri vücut ve ifade, hafıza ve mecaz, hafakan ve afazi olma hâlleri sarmalında aşk ve âşık olma hâlleri de paradoksaldır. Birle için, dilekle realitenin, metafizikle sıkıntının, mistisizmle depresyonun buluşma ya da çakışma ân'ları bulanıklığında onda ve şiirinde karışık ifade biçimleri hep vardır. Bu biçim kendi biçimine dönüşerek onu ve doğal olarak da şiirini diğerlerinden farklı kılar. Öyle ki *Turkuaz Yağmur* şiirindeki bu benzer ifade şimdilik bizi doğrular: *“Hava bugün biraz turkuaz/Biraz orgazm sonrası.../Kollarımı çok beğeniyorum, sen?/Biz hurma yerken/Yağmur yağacak/Biz kestane yerken/Kar yağacak/Bütün ihtimalleri düşünüyorum/Sonuç fark etmiyor/Anlamıyor musun?/Ben sana resmen âşığım...”****

2) Buzdan iğneler arasında *mor*'u tanımak, buğu ve gizlin rengini. Tuhaf espas(lar! Çok küçük bir ayrıntı, deklanşör jesti; denebilir ki, Müldür'ün şiiri beyaz ve tuhaf espasların da şiiridir. Yeni bir dile ve dine girer gibi şiire girmenin iç monolog boşluklarıdır bunlar. Arkaik göndermeler gizeminde geleceği önceleme; yeni bir gelecek kurgulama çabası ki, kâğıttaki tuhaf duruşuyla bile bu şiirlere “post-zone” bir hava katar. Sanki tüm şiirler, kitapla birlikte teknolojik bir oda içinde *Freezone*'a atılmış gibidir. Harf aralarına, kelime ve mısra içlerine saklanmış kısa ve kesik espaslar, bir anlama şairin ruh hâlinin de gizli iç basamaklarıdır. Bu gizlilikte şu da denebilir; aslında düzyazı yoktur şiir vardır, heceler ve sesler vardır, alfabe vardır, az çok birbirine geçmiş ve az çok birbirinden düşmüş ya da az çok sağa sola dağılmış sözcükler ve dizeler vardır. Bütün bunlar bir üslup yaratma çabasıdır. Tuhaf ve beyaz espasların diliyle de söylersek, Müldür şiiri üslup şiiri olmanın yanında fena hâlde “içerlek” bir şiirdir de.

3) Mallarmé, Apollinaire, Berk, Ece ve dört şiirle: “Zarla

Şans Dönmeyecek”, “Zone”, “Saint-Antoine’ın Güvercinleri”, “Kınar Hanım’ın Denizleri”yle hermetika işlemde akraba. Kuzey Defterleri’nden Seriler Kitabı’na defter ve kitaplarında yer bulan birçok şiirinin *yan etkileri* bunlar. Yatay ve dikey paralellikler. Bu etki ve paralellik istem dışı kurulduğu gibi, gönderme maksatlı da yapılmış olabilir. Zıttı da söylenebilir pekâlâ: Onun şiiri bir tek kendisiyle akrabadır oysa; istem dışı ruhiyatıyla girme arzusu. Böyle bir arzu içindeki Lâle Müldür, defter ve kitap sayfalarına düşmüş çok katmanlı ve perde etkili hâliyle modern Türk şiirinin çokanlamlılık dehlizidir enine boyuna. Bundandır, her şiirinde yakasına platinium bir fiyaka takar: Şiiri neyse, her dizesi her espası manifestosunun turkuaz atıdır bir bakıma. Şiir uzamında yaldız belge kendi varoluşuna!****

4) Mitoloji, din ve kahkaha anafuru biraz da Lâle Müldür şiiri demek. Demek oluyor ki bir süre daha *Buhurumeryem* Lâle Müldür Çıkmazı'ndayım. Değil mi şiir burda zikir seansı, pembe ışık. Mitoloji ve din bilgisi kahkahasıyla deneyimleyerek kazandığı şiir akli da erkek olan Müldür; denebilir ki, şiirimizin sorguçu başdönmesidir. Tuhafır, Nerval bir hüznün ilk kanı nişan yüzüğünün kurdelesinde tanıdığından beri tüm alyanslarını ritmik kahkaha fırlatıp atmıştır. O gün bugündür şiiri, ne bastırılmış bir cinsiyetin tanımıdır ne de salt bir cinselliğin dışavurumu. Şiirimizin “buruk prensesi” diye tanımlayabileceğim *Lâle Müldür*'ün asıl gizemi işte bu deltada yatar. Bu gizem ki, ölümlü ve yaşamla ebedi nişanlı kalacak olan şairin sağ kolundaki büyüğü tektaş pırlantadır adeta! Bu onu, mitolojik ve dinsel anlamda ulvi bir aşka götürür. Bu aşk durumu üç gizemli sözle ifade edilir: Sürekli vals hâli, hayal gücü ve kalakalış.

5) Lâle’anım, nerelerdesiniz siz! Ey sığıt turuncu, gökzaman mor, biyolojik turkuaz! Her çıkmaz sokak yedi büklüm kendine yaslanır, hermetik de olsa her şiir bir yerde yaslanır. Senin şiirlerin pırlanta ve renklerin sinüs dalgası. Ara ve arka renklerle kurduğu ilişkiden; çokluk yanılmalı kişilikler, rüya-yüzler, yok-sevgililer çıkıyor yaşanmak ve yaşlılık yerine. Sahi, renklerin sinüs dalgası ve üç boyutlu imgeler ki Lâle Müldür şiirinde sözdizimi ve sentaksın sinüzit dalgası. Yeri gelir, nefret ettiği kişi, eşya ve şeylerin bile büst hâllerine şefkatini birer taş gibi geçirir. Renkler Müldür’de, yarı halüsinasyon hâli yarı kişilik çatışması dünyaya sarkıtılmış birer “uzak bakışlı” uzam çubuğu. Çok ve içten korkma hâli!

6) İki şey, aşk ve suret birbirinin körüdür aslında. Aşk, kalbe; suret, Allah’a gitmenin mistik yoludur. Lâle Müldür de bir yerde kalbinin muhbiri olarak bu iki gizemli olguyu zamanın şizoit saati şiir ve yalnızlık tıkrırtıları arasında ustaca içselleştirir. Çünkü Müldür, kendi ve yer yer kendilediği iç-insan hâlleriyle hem görenidir içinin ve düşlerinin hem de görüleni. Değil şiiri, Lâle Müldür Çıkmazı bile dünyevi ve uhrevi!

7) Genotip(Trip! Dua ve matematik, *çağırankolya* şiiri gibi kendi! Lâle Müldür Çıkmazı'nda bile.

*) Dört yıl sonra hüznüm de şubat da 29 çekti. Çok acılar çektim, daha da çekerim. Rimbaud severim ama köpek değilim; olsam da ne onu ne kendimi ısıramam. Şiir biraz da dark blue, darp blue!

**) Kuzey de defterler de içe doğru ağlamak!

***)) Ultra-Zone’da Ultrason, Lâle Müldür, YKY, Nisan 2006, s. 75

****)) Lâle Müldür mü! “Şair olarak devriye/Devriye olarak şair//Bir elinde solgun çiçeklerden/Bir kupa, diğerinde ayı”, Seriler Kitabı, Metis y., ikinci basım 2000, s. 58

HAYATA TUTUNMA HALLERİ

kimi zaman öndedir bir adım, koca hayattan
yolu bile olmayabilir gidilecek
memleketi de yoktur
küçük kalmanın ya da büyük olmanın
oysa herkesin vatani kendi kuyruğu üstünde
farkında bile olmayabilir
ama kuyruk acısı hep sırtında
ömür denen yolların keşiştiği kavşaklarda
bilek güreşine tutuşur kutsal kitaplarda ayetler
yüzlerini tırnak işaretiyle kazıyıp parmaklarını kemirirken
kırmızı noktalar, sayfaların teninde kan lekesi değil
birek dünya, kâğıdın boynunda asılı
hayat bütün oyunlara bir sıfır mağlup başlar
ve hep yalanlar uydurur ağıtlar
babasını mezarda bırakan çocuklara
bu çelişkinin dilini savunur tarih
bütün katmanlarından gizleyerek gerçeği
bir kâhine sorgulayıp gözlerini
siyaha yıkarak anlatır zifiri geceler
sesini büyütür dilin en dip kuyularında
ıslanırken yürek, hangi yağmurda kalır gözlerimiz
sabahın suskun dilinde yorgun
gecenin teninde kimsesiz bir duygu
yalnız başına ağlamanın beyaz gülüşü
gölgedeki kimsizliğin adı
toprağın bir damla yağmuru beklediği gibi
avuçlarına dokunup, yanmak, küllerinden

/
oysa aşk, bir serçenin kanadında doğmalı
ve ancak bir serçenin dilinde ölmeli
hasretle, umutla büyümeli sokağımızdaki öyküler
hayatın her haline tutunarak
sessizliğin dilinde birer eski gölge
sınırları ateşle çizilen
topraklara yüzünü sürmeli
elleri, acıdan besteler çaldığı akşamlardan kalma
kasvetli şarkıların sarı nefesinde hayat,
var ile yok arasında bir yerde
ya da peşinde koştuğun
belki de her durakta sabırsızlıkla beklediğin
ama elleri yağmur yüklü bir baharın
özgür yüzünde açmalı

Oktay Akbal
(10.04.1923 – 28.08.2015)

AHMET ADA (1947-2016) İÇİN AĞIT

“Bozguna uğramış düşlerin altında kaldım/Kuşlarımı
yolladım ben, sığınaklara koştum/Sokaklar boşalır,
sirenler çalar, gül düşerken/Sığınakların tarihine
yazıldım kaldım”(Solgun Günce/Ahmet Ada)

Taşraya giden taş m'olur
Ölüm şaire baç m'olur
Kelimeler Mersin'e kaç m'olur
19 Mart, ayn-ı taş m'olur

Akdeniz rüzgârından saç m'olur
Ölümden şaire ver-kaç m'olur
Ogün (Kaymak) sana dert arkadaşı olur
“Yaz Kırılacağı Olsam” dedin, vergisi ağır oldu

Yola çıktın “Gün Doğsun –diye- Gül Üstüne”
“Günyenisi Lirikler”le doldu yüzün
Belki “Vakit –de- Yok-tu- Hüznlenmeye”
“Küçük Bir Anmalık” yarattın yeryüzü için

Ordu'da görüştüğ ilk, sevgi ve acıyla doluydu yüzün;
Azer'in Bolaman'ında biraz çay biraz da hüzn
Kimimiz var kimimiz yok o deniz kıyısı resimlerinden şimdi
Ne iyi ettik de tanıştık diye sözler demiştik o gün için

Sonra “Kendimden Nağmeler” kitabımı istedin
Ne sevgiyle gönderdim “Sıradan Sözler”imle
“Yaşam, Ölüm ve Sözcükler”i
İçine selam da koydum Ogün ve Celal (Soycan) için

Çok şeyler dediler Ahmet Ada için
Kimi yaz, kimi kış; o yalın, ormangülü şair
Badem gözlüydü sessiz taşra yokuşlarında
-“Yoktu(r) belki Ahmet Ada Diye Biri”!

Terk etti ölüm kuşuyla Mersin Kenti'ni
Kara bir taş gibi Kayseri'ye çekti kendini
O karanlık gümüşü gecenin
Sonsuzluğunu tuttu ağzındaki son hecenin

“Acıyla Akran”dın kuşkusuz, “Aşk Her Yerde” sandın
Hep kendine aldandın saf ve küçük kuşlar gibi
Bilmeden derin bir melâle daldın
Göynümedi bilinen sebepten meyvelerin

“Bir su yılıydı günlerden salı/ Muhabbet kuşlarını salıverdim
gökyüzüne/ İki uçuk çizgi, iki sevdalı kuş/Uçup gitti
uçurumlardan, gölgesi/ Dağlardan, dağ göllerinden”
dediydin ya, yaşamkeş'te
Lacivert bir çizgi olarak kalacaksın Anadolu'nun yüzünde ///

Ahmet Ada
(20.05.1947 – 18.03.2016)

Değerli şair Ahmet Ada'yı sonsuzluğa uğurladık.
İşıklar içinde uyusun... - Akatalpa

ŞİİR İÇİN BİLİNÇALTI PARAGRAFLARI IV

Oresay Özgür DOĞAN

"Sen şimdi dans ediyorsun/ şehirde, evinin ardında
tutuşan o ateşle/ göğü bile kızıla boyayan." C.Pavese

Bazen bilimli, bilgili, öğrenmeden yana duran, çoğunluğun yapayanlığı bildiği akli aklı karıştırarak ve eksik bir buluşmayı gerçekleştirerek zamanı dramatik boyayacak bir mühim olguyu yakalasam da paylaşsam, o yavaşta çukurlar yeşeren dikkat eğrisine saygılı mekânda, diyorum.

Bazen tercihler tablosundan inip, iz bırakacak doygunlukta, kendimi, kendime yalan söylemekten kurtarmak için kendimden uzak olmam gerektiğine inanıyorum. Sonra istiyorum ki uyumasın sabaha kadar ve irkilsin, sıçrasın, çatlasın patlasın sinirden deliye dönsün, ayak uydurmuş o gücül estetik, kaygılı incelikleri gözden kaçırmayan.

Hadi, bu güzelim, dilinin ağırlığına biriken dokunmatik uzay çağında, ince elenip sık dokunmuş şiirsel bir erkeğin ehliyetli hayranlığı da kıskırtan usa yatkın işleri için kavrayandan ürken ılımlı şiirsel bir yakınlık kuralım. Şöyle imgeyi de yıpratın, korkunç ağa yakalanmış artık bir fiyat etiketi olan "duyumlar ve heyecanların" bilincinden doğmuş bir etkileşim, şiirsel bir bağ. Öyle bir bağ ki aba altından sopa gösteren ve hazır kıta bekleyen bir bandosu olan şeyleşen şeylerin ustalığıyla kubarın... Rica ederim, dalgınlığa gelmesin, yüzeysel olanı saf eleştirisinde boğan yapıcı sezgi gücü peşkeş çekilmiş bu ince kıyım.

Dün gece uyku tutmadı. Kalktım. Yine kendime engel olamadım, uzamın kötümser ruhuna da karşı koyabilecek edepsiz bir parça delilikle, dizelerin dizeleri çağırtdığı, nazenin bir şiir yazdım. Körükle çıraklı dengesizliği ey yalnız!

Bir ara, elbette defalarca okuduktan sonra, gerekli düzeltmeler için insana yakışır bir ideolojisi olan güzel şiirim üzerinde yirmi gün süreyle çalışmayı aklımdan geçirdimse de sabahın ilk ışıklarıyla bu düşüncemden vazgeçtim. Şiirsel bir rol dayatmasının, ağır geceden sıyrılarak kendini güne çıkarmayı başarmış şiirimi zedeleyeceğine inanıyorum. Şiirimde, normlardan büyük bir iştahla sapmış, şaşırtıcı dilin derinliklerine inerek manaya yoğunluk katacak şekilde az sözcük kullandım. Ama sözcükleri kılı kırk yarararak seçtim çünkü yanlış bir sözcük, o külfet, koskoca bir şiirin katili olabilir.

Umarım beni şaşırtan sonuç, sıkı okuyucu dostlarımı da şaşırtır ki bu nü noktada sanatsal bir kibarlık ile nezakete ve inceliğe sahip dostlarımdan, duygu ve anlam yükümün hakkımı verecek imgelem gücüne dayalı tetikleyici ve bulaştırıcı analizler bekliyorum. İsterim ki şiir tarihimi dost okuyucum yazsın. Ah, okur

Ruhu bedenine gülümseyen karakış kuşlarından mavi bir kuşla ki onu hep taşlıkta güneşi beklerken buluyorum, oturup derin derin bakışıyoruz. En makbulü: O konuşur, sen seyredersin.

Sonra, uyuma davet eden ve biat etmeyi de şart koşan götürüldüğümüz noktada, yeni baştan yazdığımız toyluğumuzu, o suyun yüzüne çıkmış günahsız günahları ortak bir belleğe kabul ettirmek ve çekilerek içimize, kibirli bir aşk bilgisine eksik bırakılmış bir hüznü tersyüz etmek için insanın insana korkusunu güzelleyen bir olguyu yaratıcılığımızla didikliyorduk. Ve hiç acımadan, değişimle olup biteni ve kaderimizi temize çıkaran deneyimimizi o olguya yamalıyoruz. Ve taklit bir mesafe uğultusuyken, yaşamak, yitimden dönen deliliğimize delilik katıyor. Bir gül uzatıyoruz, işin içinden çıkılır olana!

Ne kadar çok başarısı var şairin, kutladığı... Çemberine sevinç salan, su kenarında kendine nöbetçi... Sonra nükleer bir resmigeçit: Geçitler geçidi. Sonra olaylar, durumlar, sonra kollarını iki yana açmış usul ve esaslar çılgınlığı. Canımsın.

Pekâlâ! "Modern Türk Şiirinde Etik İkilem Bağlamında Mühimsel Muhafazakâr Çıkar Çatışmaları" başlıklı bir makale yazmaya çalışacağım. Yaz, sen yazarsın. Devamla, Türk Şiiri nereye gidiyor? Diye sorsalar, mevsimsel etkinliklere, derim. Bu tercihler, iki arada bi derede kalmış kör dürtü. Bocalayan...

Belki de tutup bir gece lambasının altına sığınmış özçekimi gözalcı bir kitap için başka bir kitabı okumanın ve devamında yine özçekimi çekici altı çizili bir cümlemin veya bir paragrafın dramatik bir kavrama yarım yamalak içerik oluşturmasının ilgili öznelere yamadığı misyon ve vizyonu... Neyse şimdilik bu paragrafı eksik bırakalım. Şiir için öncelikli politikalar oluşturalım. Aferin.

İmkânsız arıyor çarka verilen hançer. Ağır ağır dal budak sarıyor cevval yozlaşma. Karıştı yine akıl. N'olcak bu işlerin sonu? İyi olacak. Biriksin çakıl taşları.

Tutunmanın hevesi ve bir şair duyarlılığıyla, yani bu karabesk ortamın anormal insanlar üzerindeki korkunç arabesk baskısını bir nebze olsun söndürebilmek amacını da hâllerime katarak, şiirin edebiyat fişegi oldu olacak çok sevdiğim bir şair için romantik edebi tavrı parlatacak, varyasyonları lirik, bir Övgü Manifestosu yazdım. Evet, yük yerini yadırgamaz ise tam bir manifesto!...

Akıllısı hiç eksik olmayan agoralara kırmızı mumlu icazet alttan ısıtılmalı sürükleyici yazımın, ayrıca genç şairler için, saf tutkuyla yağmurlu referans noktaları oluşturacağına inanıyorum. Sevgili yakın çevre, şiire âşık, hıza koşut, övgünün bile yüzünün kızaracağı alegorileri şeytan dürten yorumlarla, zapt edilmiş duvarlarda "şiirin lekesiz aynası" gibi görkemini bekleyecek olan eserleri yaşatmak varsın bizim yorgunluğumuz olsun. Dokun, sensin işte bu şarap lekesi!

Şimdi benliğimizi hayran olduğumuza seyirci bırakmanın zamanıdır, saygı ile iç huzuru dış huzura sürüklemenin... Bilin ki gamzesine güneş açar hayran olduğu en az bir kişisi olanın... Yaratılan boşluklar, yıldınlık ve güçsüzlükle dolmadan ve en az bir sözcüğü gidişmeden, çıkıp sokağa kedilere süt verdim. Nihayet varlığını bir parça ısıtabildim. Neşem yerine geldi.

Şiire kırk firm uzaklıkta bir halkın belleksiz avlusunda, aykırı görünmeye çalışmanın tip sözcüksüzlüğüyle biçimli bir role soyunmaya çalışmak... Sonra sırayla her yazın ustasını kendisine usta yazarak takipçiyeye veya iştirakçiyeye çeki düzen vermeye kalkışmak... Sonra darmadağınık alıntılar alışkanlığıyla yine estetik ilişkilendirerek anlamı anlamın ötesinde boğmaya çalışmak durumları yalnızca her durumda

herkesten, her "şey"den şiirsel pay çıkarmaya çalışan fabrikasyon düş tamircisi özneleri çoğaltıyor. Ah yerdeğim, yüzüstü bıraktım kendimi, birbirini kocaman kucaklayan dizeler denkleminde düşerek!

Sevgili mevkidaşım, ne olacak bu hâlimizin hâli? Yoksa, artık zamanı gelen, sofistike bir hava yaratacak önemli bir değişiklik için, elde avuçta olanlarla radyo şiirleri mi yazsak, arkası bugün yarın ve daima olan? Olmadı otomatik benzerliğimize yeni bir astar mı çeksek, hani serinliği soluk soluğa, hani incindiği yerden kapanan o saf imgeye? Varsın heyecanlansın, "Ey Dinleyen Okuyucu!..."

Bir dakika ey yalnızlığım, yoksa dalıp sisin içine kahrolası sınırları mı aşındırsak açıp kapılarını bu korku bakımevinin? Yoksa yine ki elbette yeteneğimizin de heba olmaması için, sözcüğün bilinen anlamından şiiri korumak için bir çalıştay mı çalışsak? Yani sırtımızda bir boğulma sevinciyle, yani sırtımızda al yanaklı bir yüz karasıyla, yolunu hiç şaşırmanın... Veyahut bir az konuşma gösterisinin "artık bir mahkûm olan" sevimli ve gururlu portrelerini mi tebrik etsek, varlığı var oluşumuza katma değer katan?

Evet, ne olacak bu yetenekli arlanma? Bu ürkütücü ölüm, bu ayak sesleri, bu herkesin bir zirve kapıldığı sonsuzluk? Ah sevgili eş düzeyim! Ah, ahlaki bilincinin makinalaşmış yalvacı! Neyse, yorulduğu yerde soluklansın bu yakınlaşma. Bu kıvrımlar. Bu rehavet. Bu yıkım fotoğrafları.

Çoğunlukla zamanı ve mekânı yakalayan ve sarsan başlangıç noktaları, algıyı gizemli istikrardan söküyor alıyor ve onu kışkırtıcı bir tutkuya hazırlıyor. Sonra sen gelince korkusunun kışına hazırlanıyor sökün etmiş isyanlar toplamı oluş, saatlerine kusur ekleyen. Gülümsüyor, hınzır, adam olmaz anlamın tilkileri.

İnan ki burada bir yer sofrasında bütün dalgaları ve tesellileri toplasan birden öteye geçmez. Paslanacak yontucuların elinde hevesli kesimler. Elbette. Böyle iki arada bir derede kalacak o suret. Yaşlanacak kil... İşte hırpalayan, yabancılaştıran ölümcül suça ortak olmayan bu akşamlar, sözlüğe eklenen bir düş cambazıdır. Benden söylemesi. Ah şairim, antik kabartmam, gerçeğin ağır gölgesi altında bir anda başlıyor sürüklenme.

Yüceltilmiş sahne boyunca... Şiir sevdirmiş işleri. İmge çalışma grubu. Dile yangın merdiveni. "Hücum vuran trampet." Klan topluluğuna geçiş. Bireylerin aritmetik toplamı. Multidisipliner şeyler. Müstehcen duygudaşlık. Değişen jüri. Toplumsal bilinç küveti. Sempatik çap. Şampanyalı okuma pozisyonu. Saksıda sonbahar kokusu. Tevatür ve tevdür. Tamamlayıcı civıltı. Alçıdan ahlaklı acı. İslah ve tamir ödevi. Öğrenci alkışı. Kime ne'li keyif yeteneği. Uçucu etik. Sudan ucuz güzel nemli yürek. Erdemli düğüm şenliği. Fare için külah. Dogville için çağrılan melek.

Bak böyle şeyler de oldu, olacak.

Çıktı!

Özgürlükler Destanı

şiir

M. Mazhar Alphan

‘ŞİİRYÜZÜM’E

biz inanalım zıtlıkların eşitlendiği an'a
kader her zaman düze çıkarır her şeyi
boşuna çağırılmaz memleket insanı
tatlı söz söylenmez sevgiye aç adama
kanatlanır karanlık odalar

bakışların ezerek yükseliyor ruhumu
iliştir dilinin iğnesiyle ‘acaba’larını
bir izdiham izdiham ki
büyük laflar liderlik ediyor kalbime

on dağ dipte magma sessizliği
tek sadık sözcün
alevli yalnızlık

yöresel kıyafetler içinde
mahcup bir tebessüm bağışla
kalemime üşüşen periler aydınlansın

elinde ‘gül makası’
yüzündeki güller makaslı
seni anlama korkum
beni duyma kaygım var

her içindeki yolculuğun yollarında
bulur kendini
kaderini sevgisini anlamını yaşamın

İçsel ARSLAN

ŞEHİR EFSANESİ

I

Kısa şortlu çocukluğun
Yırtık hayaletiydi aramızdaki
Önceleri görünmezdi
Görünmez bir misafirdi
Bilmediğimiz.

II

Kalabalık olmak zorunda değiliz
Çağ bizim, çağ yeni diyordum
Tam da o anda
Öylece oturuyor aramıza
Persona ve büyük kabilesi
Sen sabırsız kabilenin en genç üyesi.

III

Bilmediği her şeyin korkağı ya insan
Bilmezden bile korkmadım

Fazlası şiirdi
Azı zaten hep Biz.

KÜÇÜK NOTLAR -7

Hüseyin KORKMAZ

★O Bir, şiirdir!...

Kültürlerde şiir, nesnel olmayan bir düşünce ürünü olarak kabul edilir. Edebiyatı ideolojik bir kurguda ve şiirde poetika anlayışını şekillendirmeyi anımsatan bilinç, beraberinde yanıtlan bir ifade şeklini de üretebilir. Bu anlamda çok boyutlu yazılan şiir, içimizde hayata bağlılık bağlarını kuvvetlendirir. Dolayısıyla kişinin anlam üretimi, hayatı anlamlı görebilme fırsatını doğurur.

Usule uygun, ona göre kabullendiğimiz edebiyat, belirli normlar kullanarak öznelin --şairin kendisinin veya anlattığı kişinin-- sonsuzluk üretebildiği gerçeğini görür ve okuyucuyu sonsuzluğuna davet eder. Ölen kimlik karşısında ölmeyen karaktere sahip olmaya çalışan sanatçı, edebi bir mücadeleye girer. Bu savaşım sonrasında kendisini diğerlerinden ayırt eden özsaygısı --sanatçının ürettiği ürün-- sosyal çevrelerin dikkatini çeker. Ayrıca gerçeğe yakın ama gerçek olmayan kimi dil ürünlerinin zaman içinde akış seyri çok farklıdır ve farklı mecralardan geçerek varoluşunu tamamlar. Varoluşunu tamamlamak, ölüm evresi değil, kalıcılığını ispatlama girişimidir.

Hiyerarşi düzeydeyse ise bireyden topluma gelenekselleşip gelen şiir okumaları yorumlarla her şeyi Bir'den mutlak gerçekliğe kavuşturur. O Bir, şiirdir!

★Okuyucuya bırakılan miras --şiir!--...

Bir görsel harman olan dil, okurun yaşamasını sağlar. Yaşantı kalabalığı çoğunlukla duygu ve düşünceleri dağıtırsa onu dil toparlar. Edebi kavramını içinde barındıran edebiyat, insani hassasiyetleri düşünür. Biz sadece edebiyatın, zihinde insanı gözetken, insanı koruyan ve yaşatan olguları takip ederiz. Takip, yazma sürecini bilmekten geçer. Nasıl ki belirsizliği daha da belirsizleştiren düşünsel yaratı, yapıtı ortaya görünür kılma işine girmişse ürün sahibi de tıpkı bunun gibi kimliğini görünür kılar.

Düşünsel yaratının büyük bölümü belki korkudur. Neden korku? Korkunun kaynağı başarısız bir yapıtla ortaya çıkıp kendisini yok etme endişesi. Bu korkusu olsa da ağustos böcekleri gibi yeni bir canlı yaratmak için kendini yok etmeyi göze alabiliyoruz. Tasavvufi bir yönelim sanki. Ölmeden önce ölebilen kişi (nefsinin öldürebilen) üstün insan mertebesine sahip olur. Nefsi yenebilmektir bu. Kimliğimiz tam anlamıyla şekillendikten sonra kimliğimizi --karakterimizi-- öldürüp, yapıtın ta kendisi olursak göz önünde oluruz. Göz önündeki şey bilinir. Bilinen şey de hatırlanır, unutulmaz.

Bu süreci, yani varlığını öldürüp, yapıtın varlığına dönüşen biz, okurun bir parçası olmuşuzdur. Bizim üslubumuz kâğıt üzerine dökülen düşünce ve şiirlerimizden bağımsız değildir. Hayal gücü zenginliği şairin serveti; yapıt, okuyucuya bırakılan miras! Okuyucu bu mirası har vurup harman savurmadan değerleri korumasını bilmeli diye düşünüyorum. Örneğin, unutturmamak en değerbilir davranış. Sözelimi, ikna edici, cüretkâr söz kalıpları düşüncenin ardındaki kıvılcımları alevlendiren bir etken.

★Şiirin bireye ve topluma olan katkısı nedir?

İnsanî özü bilen birey ise, toplumsal bilinç duyarlılığını artırır. Şiir, çok katmanlı ve karmakarışık etmen içinde konumunu ve statülerinin karşılığı yaşadığı çevrede kültürel, sosyal algı edinir ve sunar. Çok boyutlu inanç, değer yargıları içinde kalan şair, bağımsız hareket eder ama yazdığı şiirde bu bağımsızlığı yok edemeden duramaz. Çünkü şiirin kimliği evrenseldir. Öyle olmak zorunda yoksa nasıl ötekinin dili olabilir ki! Şiirin disipline ettiği kimliğimiz farklı olandan etkilenerek kendine güven, özsaygı, duyarlılık gibi nitelikleriyle mücadelesini sürdürür. Kendimizin kendimiz olabilmesi için ötekinin gerekliliği, ötekinin kendiliğın varoluş koşulu olduğu anlamına gelmektedir.”

Dini gizemleri açıklayan kutsal sözcüklerin ön gördüğü yapı da şiirsel yapıdaydı ve kaynağını kuşaklara böyle aktarabilmiştir. Ve toplumu şekillendirme- yönetme açısından bu dil hayatı önem arz ediyordu. Dilin malzemesi olan sözcük iyi kullanıldığında aydınlanma ve bilgelik; kötü kullanıldığında kin, nefret ve karanlığı yaydı. Aydınlanmış kişiler sözcüğü, geleceği karanlıklardan ve belirsizlikten kurtarıp; ışık içinde ve görünür kılmak için kullanmayı amaç edindi. Aydınlanmayı başaran şairlerimiz için sözcük, yeryüzüne mistik gizemlerini (şiirini) yayma aracıydı.

★Sosyolog şair...

Şair, şiir sanatı dalının niteliği ve tekniğini uygularken zamanı, olayları, etkilerini birey ve toplum nezdinde irdeler: Belli bir yüzey ve düzey üzerine işlenen şiirin yapı malzemelerin ilettiği mesajları, yaratıcı insanın(sanatçının) hayal gücünden ve yaşadığından süzdüğü anlamları da içine alarak geniş bir yelpazede incelemeye alır. *Kuram koyucudur* bu sosyolog.

Şiirin boşluğuna sızan sosyolog, şiirin yaşamını sorguya çeker. Sorgusunu yazar. İşkencecidir. İşkence altında mesaj ister. Anlam işkencesi çektirir, yeni anlamlara ulaşmak için. Ve sorgu tutanakları olan inceleme yazısını, yargı makamında oturan siz okuyucuların önüne koyar. Ürün kalitesi veya değeri hakkında hükmü size aittir artık.

Hayatın yüzeyinde durur şair, insanın ruh açmazlarını, harmanladığı eserlerin yaratıcısını ve seyircisini ne kadar ilgilendirdiğini ölçer. Geniş bir kitleye hitap ederse ve hedef kitlesine iletisini en güzel şekilde iletirse ve ürün yaratıcısıyla kan kardeşi olmuş olan sosyolog, bunu yaparken incitmeden ve anlaşılır yol gösterici olursa şiir daha güçlenerek anlam dünyasında hayatta kalma şansını yakalayabilir.

★Şairin kalbi...

Şairin kalbi, düşüncesi ve mantığı müze gibidir. Hayalperest ve hatıraperest olan şairin içler acısı dramı, hammaddesi olan sözcüklerin kendileridir. Şiire can vererek yani şiiri yaşatarak yaratımını sürdürür şairin kalbi!

Görselliği ve yaratımı az ama etkisi yüzyıllara serpilmiş bir sanattır, şiir. Şairin kalbinde anlam kanı vardır. Anlam yaşantısına kan pompalayan şairin kalbidir.

★Şiir heykeli...

Şair, şiir heykelini yapmadan önce ona yarayacak malzemeleri seçer (Geçmiş, kazı kalemi; günümüzü, çekiç; yarını, keski niyetine kullanır.)

Sonra anlam kalıbının karşısına geçer şair.

Yapacağı şiir heykeli tasarımını zihninde kurgular.

Kendisini sezdirenen, duyumsatan ve gösteren şiiri gören şair; elinde bir kalem ve bir not defteri anlam kalıbının karşısına geçer.

Sözcükleri yontar, zımparalar ve estetik bir şiir heykeli şekillendirir ve yazın dünyasında sergiler.

Malatya, Ocak 2016

★ **Şiirdeki mekân; mekândaki şiir!...**

Mekân yuvadır. Yuvaya sahip olan insan güçlüdür. Yer tutma güdüsüyle hareket eden insan, çevre düzenlemesini de öğrendi. İcat ettiği araçları da kullanarak kendi istediği görsellikte mekânlar kurdu. Yerleştiği o yeri kültür öznesi yaptı. Kültür, kültüre etki ederek yaşam yerini genişletti. Kültürün doruğunda kendisine yer tutan şiirse, dünya ve hayat denen fakat henüz anlamsız duran görünür- duyulur- hissedilir olguları sürekli işleyip, sanatsal yapı hâline getirdikten sonra anlam dünyasına bırakır.

Bulunduğu yer özdeşidir. Estetik kaygısı olan insan, özenle ve emeğini sunarak kendisine mekânlar yaptı, seçti. Kültürden önce de kültür olan nice eserin düzenlemesini, yapısını, estetik nedenini, göz ve ruh bütünlüğünü çözen şiir, insandan insana etkileşimi, insandan doğaya, doğadan insana olan etkileşimleri en etkin bir biçimde dile getirir.

Yaşadığı yere hükmetme, yeniden yaratma kaygısı çekmiş şair, mekândaki şiiri sürekli görür.

★ **Fırat'ın Eteğinde Mavi (-) ile Yeşil (+) Diyalogları:**

+ Dünya suskun evet; gülüşünü bol hüznünle kapat, dilersen ey hayat de,
de ki; yüz kırıklığıma sesini sür, sıva çatlak ne varsa aynada.
- Sözlerin, bir masa bir koltuk ve dalgın bir hüznün şiiri bugün nasılsa!
+ Gözlerin mi, bu hüznünde en güzel yargı ve yargıç bana göre!
- Dünyaya de ki; en güzel savunmalar gözyaşına yazılır...
+ Sözlerim müvekkil dosyası gibi; lehte ve aleyhte bir dizi şiir suçu ya delgeçle gülüşümü del—
gülüşüne koy!
- Gece sessiz durur dudaklarında yine sözcükler dilinin ucunda gülümser
+ Gözlerini devirdi ağaca kuş kardeşin iki sözünden biri Mavi'ydi diğeri Yeşil.

★ **Dokunuşlar- 4**

12- yaşadıklarımız hayata karşı sunulmuş bir özgün bir manifestodur

13- kovboyların at koştuğu bir ülkede her şair kıvılcık derilidir. (Sunay Akın)

14- Mecit Ünal der ki; " Her şair kendi şiirine gömülür..."

15- Dünya bir tiyatro sahnesidir ve ben o sahnede törenselleşmiş bir havayla kendimi taklit ediyorum

16- yükü şiir olan derginin derdi ağır olur-muş!

17- Malatya eriyen kar sesli de nargile dumanı sanki yüzü!

18- Söyleyecek çok şeyi olup da söyleyememek, dil'in kurbanıydı ben sustuğumca susmak! Sessizliğin açmazı, rüzgârın kuytuda hapsolmesi gibi. Gibisi fazla. Ta kendisi aslında!

Belki de o rüzgârın hüznünü -insani yönünü (rüzgârın da yaşama nedeni var şu dünyada) hissetmek, sezme, şiiri buldurur. Şiir, hüznün altınıdır? Hüznün damarı bulmak, oraya inmek, üzerine yıkılacağını hep düşünen bir maden işçisi gibi madene inmeyi göze alarak yürümek mısradaki hüznü, emekçi olmaktır şiire. Hüznü misafir olabilmek? Belki yurt tutmak sessizlik açmazını; açmazlık, devingendir çünkü.

-- Bu nedenle bir girdap gibi oluyor çoğu kez içine sözcük düşürüp kıran sonra sessizlik kabuğunu hayata fırlatan kalbim.

İdris SEZGİN

HATIRANIN GÜZEL GAZABI

Hasta atlar yüreğimden
Yüreğinin yoluna düşerken
Yıkık köprülerden geçiyor rüzgârsız güneş
İnşasına başlıyor ruhum batık gemilerin

Su hapis ve eskir akmyorsa
Gözlerinde salgın gibi büyüyünce bakışlar
Bildğim hiçbir şeye sığmıyorum şimdilerde

Mürekkep olsam sokakları işlerim belirsizliğe

Şüpheye göm beni, çıplaklığına yolcu et
Kirlendiğim şeylerden ayıkla
Öpücüklerinle yıka gövdem
Dudakların ki en çok kına gecesi

Elekten geçiriyorum beni sahip bilen kederleri
Gözlerin kalıyor üstte
Bir cesetmişim gibi

Dirilt beni
Gel yenileyeyim tövbemi
İyilik yap
Birlikmiş günahlarımı sevişerek ödet
Utanma

Saçların güzelliğin askerleri

Hatırla dediklerini bana:
Beni ger, beni çarmıha
Bir günah gibi fişkırsa kan çivilediğin yanımdan
Senden birer iz gibi konuşurum yaralarımın

Parmaklarım saçlarının dilencisi
Kaç zamandır carbon soluyor ellerim
Yeni yollar bul, ifşa et bana
Bana kıvrımlarını kadınlığının
Dudaklarımı kabul etmeyen dudaklarımı yargıla

Kirli sözcükler ezberleyen gövdem
Bellek gibi saldırıyor gövdene
Güllerinden topluyorum
Yıkık terazilere derman güzelliği

Saçları ki en çok gerdek gecesi

Çıktı!

Yıldızlara Çok Yakınım

şiir

Hüseyin Peker

GÜNLÜK

Osman Serhat ERKEKLİ

243. Herkes kendi derdi ile meşgul. Ölenler daha çok kendi derdi ile.

244. Bu dünyadan aldım diye vicdan azabı çekmeyeyim. Daha alacağım var. Kötülerden... (Dünya kalın biz inceyiz Tanrı olmasa niceyiz.

245. 2016'ya girdiğimiz yılbaşında yalnızca Erkan Kara ve Cengiz Kılçer aradı. Yeni yıla Ömer Çolakoğlu ile birlikte girdik. Sonraki gün Ozan Öztepe de geldi.

246. Yeni yılın ilk günlerinde Mehmet Ergün de aradı. Annesini kaybetmiş. Biraz rahatsız. 74'ten tanırım. O tarihlerden neredeyse birkaç kişi kaldı. Onlardan biri de Budak. *Ahşap Anahtar* ve *Ev Zamanı*'nın yeni baskılarını yapıyormuş.

247. Büyükşehir ormanında memleket şivesi ile konuşan birini duyunca insanın kanı ısınıyor. Hemşeri bir anlamda akraba demek.

248. "Büyük" şairler ormanında iri cüsseli hayvanların ezdiği genç filizler var.

249. İyi bir sanat eseri, ufak bir şarkı bile o milletin bireylerine saygıyı artırıyor. Bir İngilizin Şekspir'i varsa bizim de Yunus'umuz var denebilir.

250. Cenk Koyuncu ile rüyamda konuştum. Her zamanki gibi içkiliydi. Adresini ver geleyim dedim. Yazdırdı. Uzakmış dedim. Uyandım. Özlemişim. 2000-2006 arası yakındık. Kaybettik. Daha kırkına bile basmamıştı.

251. Bugün iki Şubat 2016, Kadıköy'de Hayyam Kafede Kâmil Eşfak Berki ve *Soyut* grubundan İsmet Tokgöz ile Niyazi Özsan oturduk. *Soyut* Dergisinin Bursalı gurubundan İlker Akçay öleli on yıl olmuş. İsmet Tokgöz'ün bir *Kadırga İçin Yaz Resmi* adında kült bir hikâye kitabı vardır. *Kitaplık'ta* yazıyormuş, Arkadaş Z. Özger için de bir şeyler hazırlıyormuş. Kendisini yeniden bulunca sevindim.

252. Dostum Hayati Baki'nin *Şair ve Hakikat* adlı kitabı geldi. Doğulu ve batılı şairler için çok önemli yazılar var. Yazılı Kâğıt yayınlarından çıkmış.

253. Gençliğimizde sosyalist literatür dini, tevekkülü, şükürü pasifize olmakla bir tutardı. Dünyanın sayılı zengini iken genç yaşta ölen Mustafa Koç'u düşününce şükretmemek elde mi?

254. Binbir çeşit ekmek var ama özü aynı. Pişmiş hamur. Şiir de öyle pişmiş ruh.

255. Arkadaşlarla buluşmayı anınca düşündüm ki iki keşişin buluşması artık dağları aşmayı ayları yılları bulmuyor. Bir minibüs, metro ya da bilgisayar tuşu yetiyor. İletişim ucuzlayınca edebiyatın da dinin de değeri düştü.

256. Serdar Koçak'ın *Ben Napoli Radyosu*'nun üçüncü baskısı çıkmış. Kitabın sonuna Zem Şehri adlı metni de eklemişler. Otomatik yazının özgün bir örneğidir. Tavsiye ederim.

257. Benim Düşünen Şiirlerden sonra Düşünen Şarkılar ve Düşünen Dergi çıkmış hoşuma gitti.

258. Geçici olarak kiraladığım ev bahçe katı. Erikler bugün 15 Şubat itibarı ile çiçek açtı.

259. Bostancı'da Ozan Öztepe ve eşi Derya ile birlikte oturduk. Umumi olarak mimariden konuştuk. Güzel sohbet oldu. Derya çok candan bir hanım. Ayrılırken kızım diye yanaklarından öptüm.

260. Şeref Bilsel, Murat Karacan, Mustafa Atapay geldi. Güzel akşam oldu. 18 Şubat 2016. Şeref Bilsel toplu şiirleri *Sürgündeki Rüzgâr*'ı ve yeni çıkan denemeleri *Yalnız Şiir*'i verdi. Mustafa Atapay ve Murat Karacan'ın ikişer şiir kitabı var. Mustafa'nın *Ruh Tabancası* İkoros'dan çıkmış Murat'ın *Hükümsüz Hayatlar* ikinci baskı yapmış. Şeref'in ölüyü evden çıkarıyorlar ölüyü gözden çıkarıyorlar diye başlayan şiiri son yüzyılın en iyi elli şiiri arasında yer alır. Şeref Enver Ercan'ın son kitabı *Türkçe'nin Dudaklarısın Sen*'i de getirdi; sıcak, kolay okunan bir kitap.

261. Bostancı'da bir markette Leyla Şahin'e rastladım. Annesi oldukça hasta imiş. Son yıllarda Rüştü Onur ile ilgili çalışmaları oldu.

262. 2000 yılıydı galiba. Cemal Süreya ödülünde ilk üç dereceyi Çağdaş Keçeci, Murathan Çarboğa, Selami Karabulut arasında paylaştırmıştık. Mustafa Öneş Selami Karabulut'un birinci olmasını istiyordu; olmadı; diyordu ki: Diğerleri şiiri bırakacak bu çocuk devam edecek. Nasıl tahmin etti hâlâ anlayabilmiş değilim.

263. İnsan beyni bir parça rüya özelinde sinema oynatma makinesi.

264. Müslüman arkadaşlar kızacak ama anılarımı mezara gömmek istemiyorum. Öteki dünya inancı gelip gidiyor bende. Benim de Müslüman arkadaşlara kırgınlığım *Yerlere ve Göklere Dair*'i görmezden gelmeleri.

265. Rüyamda Sedat Umran Öteki Dünyadan Anlaşılmaz Bir alfabe ile bir şeyler gönderdi. Yerimden kalkamıyorum diyor, elbette kalkamaz çünkü ölü. Kalksa şiirle ilgili bir iş yapardı mutlaka.

266. Parayı ve akşamı sevmiyorum. Akşamımda paraya ilişkin bir yan bulunmasa.

267. Hepsi dün ölmüş gibi zaman duruyor onlar için.

Çıktı!

Eşkiya Çiçek

şiir

Ahmet Cengiz

Kendi yayını, İzmir, 2015, 96 s

KARA AFORİZMALAR

Mehmet GİRĞİN

Yıldızlara kadar büyüyen bir ağaç olsaydı iyiydi, yıldızlara
çıkardık, kuşlar da yıldızlara tünerdi

*
Beni benim kadar kimse dinlemedi

*
Özlem ünlem olur

*
Sel ayrılığın da altını çizer

*
Av ile avcı arasındaki mesafe iyidir

*
Öldürdüğünüz her şey ağıyor aranızdan

*
Susmak ne büyük ırmaktır, merhabalar küçücük balık

*
Dağlar tanırının kuşlarıdır belki de

*
Geçmişini kazmak ve kemik bulamamak

*
Dağları okşayan bir şair, okyanusları ne yapmaz

*
Harika bir gün otlar için

*
Hüznünü al, bana dön

*
Kentlerin kuyruğu yoktur, yalanı vardır

*
Yıllardır bu yalana çalıştım

*
Emzirdiğim şehirler şimdi uzakta

*
İnsanları gerçekten tanısaydınız Sibiryaya soğukları size o
kadar soğuk gelmezdi

*
Kimsenin duymadığı ne çok şey söyledik

*
Sevgiyle eritebilir miyiz, kışı, taşı, telaşı...

*

Bizim seçim kazanacak partilerimiz olmayacak kızım

*
Yağmuru kucakladım bırak beni dedi

Damar Orhan ÖZGÜL

SÜRE

önünü görmez bir aşkı
bir zambak şirimi yarım bıraktı
aydınlıkları kendine çeken pervane
dizelerden gülücüklü resmini çizip
kibrit çöplerinden çerçeveye astım

pırıl pırıl yüzünde
okundukça aşlın süresi
gözleri
gecelerin külsüz yangınına yaktı

sen dokundukça su rengini arar
çiçekler kokusunu
rüzgârlar süzülürken saçlarından
asırlık yalılar gibi direndim

sen ece
bedenin baş döndürücü yerindeyim
sulara düşen cemre
bu kaçılmaz intihar

akşamın duru güzelliği
bir kadının çılgılığıyla bıçaklandı

Begümhan VARLIK

SESSİZ BİR GELECEKTE..

Oyunların içinde aldatıldın sen de.
Sisli bakışlarının altında,
Zamanın özlemekle geçti.
Masum ruhların arasından,
Kilitli saldırıya uğradın!
Terkedilen bir şehrin içinden,
Beklediğin sese koştun.
Tuzaklı köleler yüzünden,
Özgürlüğün gecelerde saklandı.
Dönen dünyanın yeraltından,
Bulutların varlığını son kez hissettirdin!!!!

Not:

“Merhaba, Ankara Güvenpark'ta gerçekleşen patlama sonucunda
Mehmet Alan arkadaşımızı kaybettik. Onu düşünerek yazdığım şiiri

sizinle paylaşmak istedim. Eğer yayınlarsanız çok sevinirim. İyi günler.”

Ülkemizin geleceği konusuna dikkat çekme amacıyla bu şiiri dergimize yollanan iletisiyle birlikte yayımlıyoruz. –Akatalpa

Tahir ABACI

UTARİT

Akşam henüz kızıl iken

Batı ufkunda belirdi

Doğar doğmaz kaçıp gitti Utarit

Doğar doğmaz koşmaya başlayan ceylan gibi

Şehrin dört yönüne alınımı çarparak

Granitten koparabildiğim küçük parçalarla döndüm

Gidenlerin hikâyesi acı zakkum tadında

Kanlı hesaplaşmalara hazırlanıyor şehir

Eşraf çocukları bizden yana

Şehrin yoksulları düşman

Açıklayamıyor hiç bir dipnot, hiç bir derkenar

Yatağında dikenleri ezerek bekledim şafağı

Yorganım bitliydi, yastığım uçurum

Şehre sızan imbat ordusu öncüleri bir hikâye getirmedi

Kaldım yine sabaha kadar düşündüklerimle

Borç hesabı değildi ama borç gibiydi

Kimseden alacağım yoktu

Kapılar kilitliydi

Şafak kezzap gibi döküldü temaşa bayırından

Heceleri üleşip duran insan sesleri

Yaklaşık demirlere akibetime baktılar, pek ibretlik bulmadılar

Yürüyüp gittiler geldiğim yoldan

Nihan IŞIKER

SOR

boşluğun tanımını gezegenlere

gururu aşka

vefayı bana sor

Mahir KARAYAZI

TUZ GİBİ

nar'a

I.

geldim

nar gibi bir

nar gibi tane tane

beyaz

tuz gibi sızı ince, ince

sana bir yağmur aldım

telaşlı nereden diyeceğimi bilmediğim yaşamı

neresinden tutsam elde kalan hayatı

aldım sana geldim nar

çiçek açtı, cemre düştü

göle indi ördekler, leylekler yola koyuldu

geldim ateşe verilmiş ülke

güneşe zapta giden çocukların arasında

yürüdüm, büyüdüm, düşündüm sana

geldim nar

o çocuklar tarihin yazılmayan satırlarında

o çocuklar ağaçlara sarılmış, güllere inanmış, belki

daracağına

elim ki bazen yabancı belki bana

onu aldım, sana geldim

aydım parlak beyaz, belki gece, belki kayan bir yıldız

yeni doğurmuş bir kadının bebeğine ilk bakışıydım

onu aldım sana geldim

nar

Rasim DEMİRTAŞ

GELEN BAHAR

her yerde çiçek açmış ağaçlar

yer yer toplanmış güzellere gibi

oralı olmuyor metrodakiler

her biri kazıyor tünellerini

Yayın Yönetmeni : Ramis Dara
Prodüksiyon : İhsan Üren, Z. Ersin Erdem, Yalçın Oğuz,
Halim Çiftçi.
Yayın Adresi : Ömerbey Mah. Ş. K. Ahmet Sok. Fidan Apt.
B. Blok. Kat: 2, D: 5 - MUDANYA
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü : Zühtü Engüdar (Alipaşa Mah. Konuralp Cad.
Karnur Apt. No: 22 D: 3 Osmangazi- BURSA)*
Yazışma Adresi : PK 68 16361 Ulucami – BURSA
Yayın Türü : Yaygın süreli yayın. ISSN 1305 – 7685
E- Posta : akatalpa@hotmail.com

Katkı Payı : 25 TL.
Posta Çeki ya da Banka hesabı: Ramis Dara adına açılmış;
6025702 numaralı Posta Çeki hesabı
ya da Yapı Kredi Bankası Mudanya şubesi
(567) Hesap No: 72092839
IBAN: TR370006701000000072092839
Baskı : Akın Erim Matb. Hocalizâde Cad. 7/27
Setbaşı – BURSA

Ocak 2000'de Bursa'da Ramis Dara, Melih Elal, Serdar Ünver, Ali Özçelebi ve arkadaşları tarafından kurulan şiir ve eleştiri ağırlıklı aylık edebiyat dergisi *Akatalpa* (www.akatalpa.org), şair ve yazarlarının başışladıkları telifler ve bazı şiir dostlarının sürekli katkısıyla yayımlanmaktadır.